

## Анотація навчальної дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти

Дисципліна:	<b>«Право та економіка в ІТ-галузі»</b>
Викладач:	<b>Паламарчук Оксана Степанівна, к.е.н., доцент</b>
E-mail:	<b>oksana.palamarchuk@rshu.edu.ua</b>
Кількість кредитів:	<b>3</b>
Мова викладання:	<b>українська</b>
Вид контролю:	<b>залік</b>
Місце у структурно-логічній схемі:	<b>вивчається у 3 семестрі другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 122 Комп'ютерні науки</b>

### Вступ

«Якщо зламати авторське право на програмне забезпечення, це може стати набагато дорожчим, ніж придбати ліцензію»

(ChatGPT)

Інформаційні технології є однією з провідних індустрій української економіки, яка стрімко зростає щороку. ІТ-галузь створює продукти та проекти, які будують майбутнє.

За підсумками десяти місяців 2022 року ІТ-галузь принесла в економіку України 6 млрд доларів США експортної виручки та досягла 10% зростання у порівнянні з попереднім роком (finance.ua).

На сьогоднішній день широта використання інформаційних технологій виходить на першу позицію за рішенням важливих завдань і глобальних питань. Потреба людини у використанні автоматизованих систем та обчислювальної техніки обумовлена ускладненням життя і роботи сучасної людини. Особливо важливою сферою використання інформаційних технологій стає економічна сфера. Водночас постає необхідність захисту права на використання цих технологій.

*ІТ-право* – це галузь прав, яка регулює правовідносини у сфері інформаційних технологій. Цей напрямок права передбачає правовий захист інтелектуальної власності. Одним з найважливіших об'єктів охорони цієї галузі права є об'єкт інтелектуальної власності.

*ІТ* є однією з *провідних сфер української економіки*, котра стрімко зростає щороку. Мета права і економіки в ІТ-галузі полягає у забезпеченні ефективного та стійкого розвитку сучасної технологічної індустрії, що вимагає комплексного підходу до вирішення різних питань.

*З точки зору права*, метою є забезпечення правового поля, яке б гарантувало безпеку та захист прав учасників ринку: компаній, клієнтів, користувачів продуктів та сервісів. Для цього необхідно створювати та розвивати відповідну правову базу, яка б враховувала специфіку ІТ-галузі, в тому числі, відповідальність за порушення прав на інтелектуальну власність, приватність та безпеку користувачів, а також захист прав споживачів.

*З точки зору економіки*, метою є створення сприятливих умов для розвитку ІТ-галузі, зокрема, залучення інвестицій, сприяння розвитку інноваційних проєктів та збільшення конкурентоспроможності компаній на міжнародному ринку. Важливими завданнями економіки в ІТ-галузі є також забезпечення розвитку інфраструктури, підтримка стартапів та малого бізнесу, а також формування ринкової конкуренції.

Предмет «Право та економіка в ІТ-галузі» належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки магістрів спеціальності 122 Комп'ютерні науки. Вивчення дисципліни «Право та економіка в ІТ-галузі» має важливе значення для здобувачів вищої освіти, які планують займатися кар'єрою в галузі інформаційних технологій. Завдяки отриманим знанням

майбутні фахівці з інформаційних технологій будуть здатні аналізувати складні правові та економічні питання, робити висновки та приймати рішення на основі критичного мислення.

**Передумови для вивчення дисципліни:** Інформаційні технології, Цифрова грамотність, Соціально-політичні студії, Мікроекономіка, Макроекономіка, Економічний аналіз, Інноваційні системи та технології, Бази даних та інформаційні системи, Критичне мислення, Інтелектуальний аналіз даних.

### **Мета та завдання дисципліни**

**Метою** викладання дисципліни «Право та економіка в ІТ-галузі» є:

- формування глибоких знань про правові та економічні аспекти, що відносяться до інформаційно-технологічного сектору;
- оволодіння питаннями правового регулювання ІТ-галузі, включаючи захист авторських прав, інтелектуальної власності, захист даних та приватності;
- вивчення економічних принципів, що лежать в основі розвитку ІТ-сектору, таких як інновації, конкуренція, ринок та інвестиції.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Право та економіка в ІТ-галузі» є формування комплексного погляду на проблематику права та економіки в контексті ІТ-сектору та забезпечення здобувачів вищої освіти знаннями, необхідними для ефективної роботи в галузі інформаційних технологій.

### **Очікувані результати навчання**

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни «Право та економіка в ІТ-галузі» у здобувачів вищої освіти формуються глибокі, міцні і системні знання, які передбачають вільне володіння понятійним апаратом, розуміння основних завдань предмету, його мети та завдання. Здобувачі вищої освіти повинні

#### **знати:**

- основні правові аспекти захисту прав інтелектуальної власності на результати програмних розробок у сфері ІТ;
- основні економічні принципи, що впливають на ринок програмного забезпечення та інформаційних технологій;

#### **вміти:**

- аналізувати різні ситуації, що виникають в ІТ-галузі з точки зору права та економіки, а також приймати відповідні обґрунтовані рішення;
- ідентифікувати програмне забезпечення як об'єкт інтелектуальної власності, визначати нормативну базу його охорони та захисту;
- визначати потенційну комерційну цінність програмного забезпечення як об'єкта сфери економіки;
- розвивати критичне мислення та аналізувати різні ситуації ІТ-галузі.

### **Програма навчальної дисципліни**

#### **«Вступ до права та економіки в ІТ-галузі»:**

- Правові аспекти в ІТ-галузі: законодавство про авторські права, патенти та торгові марки.
- Основні принципи та поняття економіки в ІТ: ринок, попит та пропозиція, конкуренція, ціноутворення.

#### **«ІТ-сфера як об'єкт правового регулювання»:**

- Роль інформаційних технологій у сучасному світі.
- Цивільно-правове регулювання ІТ-сфери.
- Взаємозв'язок ІТ-права, права інтелектуальної власності та інформаційного права.

### **«Охорона та захист авторських і суміжних прав у цифровому середовищі»:**

- Авторсько-правова охорона на розробки ІТ-сфери в Україні.
- Міжнародно-правова охорона авторських і суміжних прав у цифровому середовищі.
- Особливості розповсюдження та використання об'єктів авторського і суміжних прав у цифровому середовищі.

### **«Правові аспекти роботи з ІТ-даними та клієнтами»:**

- Авторське право на програмне забезпечення.
- Права на бази даних.
- Конфіденційність та захист персональних даних в ІТ-галузі.
- Укладання договорів.

### **«Мікроекономіка в ІТ-галузі»:**

- Мікроекономіка як важливий інструмент аналізу ринку та поведінки фірм в ІТ-галузі.
- Конкуренція на ринку програмного забезпечення, інтернет-послуг, апаратного забезпечення.
- Ефективність використання ресурсів для забезпечення максимальної прибутковості.

### **«Макроекономіка в ІТ-галузі»:**

- Стан економіки та визначення тенденцій в ІТ-галузі на державному на світовому рівнях.
- Динаміка та розвиток ІТ-галузі як однієї з найшвидше зростаючих індустрій у світі.
- Залежність ІТ-галузі від макроекономічних умов.

### **«Інтелектуальна власність та ІТ як взаємопов'язані фактори інноваційного розвитку економіки»:**

- Інформаційні технології як ключовий фактор інноваційного розвитку економіки.
- Інтелектуальна власність як права на створення та використання інноваційних продуктів.